

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ
В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

23 листопада 2023 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

УДК 336.7 (06)
М.34

Редакційна колегія:

С. В. Онищенко, д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права; С. Б. Єгоричева, д.е.н., професор; В. А. Кулик, д.е.н., професор; Л. О. Птащенко, д.е.н., професор; О. С. Вовченко, к.е.н., доцент; Л. А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю. С. Худолій, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. 149 с.

ISBN 978-966-616-184-3

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва; проблеми обліку і оподаткування підприємств; сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України. Участь у конференції взяли науковці та практики з Баку, Бамберга, Сучави, Таллінна, Берегового, Вінниці, Донецька, Житомира, Ірпеня, Києва, Луцька, Одеси, Полтави, Сум, Ужгорода.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-184-3

© Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка

*Птащенко Ліана Олександрівна,
доктор економічних наук, професор
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

*Сержанов Віталій Вікторович,
доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету
Ужгородський національний університет (Україна)*

РОЗБУДОВА ФІНТЕХ-ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Теоретико-методологічні засади цифрової трансформації знаходяться на етапі формування й удосконалення у відповідь на процеси побудови цифрової економіки та галузеві аспекти втілення її основних концептів. При цьому цифрова трансформація банківської системи є окремим і важливим напрямом трансформації фінансової галузі, враховуючи домінування банкоцентричної моделі, та цифровізації економіки в цілому, що викликає значний дослідницький інтерес стосовно загальних закономірностей і особливостей, які їй притаманні. Сучасні умови розвитку діяльності банків на фінансовому ринку формують необхідність прискорення процесів цифрової трансформації з метою досягнення конкурентоспроможних позицій, які формуються в цифровому фінансовому просторі нової світової економіки. Цифрова економіка визначає напрямки стратегічного розвитку банків на довгострокову перспективу, що викликає необхідність дослідження процесів, котрі впливають на прискорення процесів цифрової трансформації і визначають можливість ефективної реалізації стратегічних завдань.

Стратегічна спрямованість на цифрову трансформацію банків України та активізація використання ними цифрових технологій на фінансовому ринку визначається положеннями стратегії Національного банку України відносно розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [1]. Впровадження цифрових технологій вимагає розроблення та реалізації цифрових стратегій банків, призводить до докорінних змін їх бізнес-стратегій, потребує аналітичного та науково-методичного обґрунтування необхідності здійснення таких змін. Цифрова трансформація банківської системи, на нашу думку, – нова стратегічна концепція розвитку, котра будується на синергії цифровізації і ринкової активності високотехнологічних FinTech-компаній, між якими встановлюється взаємопроникнення на рівні традиційних і цифрових фінансових інструментів та інноваційних бізнес-моделей, що створює додаткові економічні та соціальні ефекти.

У розбудові сучасної фінтех-екосистеми на національному рівні важливу роль відіграють регулятори, на яких покладається відповідальність за створення адекватної нормативної бази щодо регламентації діяльності фінтеху та водночас стимулювання їхнього розвитку. У міжнародній практиці серед регуляторів фінансових ринків сформувалася тенденція щодо пріоритетного розвитку нормативної бази для фінтех-бізнесу. Це зумовлено тим, що саме ця сфера розвивається найбільш стрімко, залишаючись при цьому найменш регульованою. Разом з тим, в умовах все більшого поширення дистанційних технологій та зростання попиту на фінтех-послуги необхідність регулювання фінтех-екосистем постійно зростає. Адже для організації роботи сталої екосистеми потрібно, щоб всі її учасники працювали за однаковими правилами та принципами. Ключову роль у побудові сталої фінансової екосистеми в країні відіграє центральний банк як регулятор, що повинен забезпечити необхідні умови для функціонування суб'єктів фінансового ринку. Першими країнами, де було запроваджено таке «підтримуюче» регулювання, стали Великобританія та Сінгапур. У

2020 році орган монетарного регулювання у Сінгапурі видав перші дві ліцензії на ведення цифрового банкінгу консорціуму «Grab-Singtel» та технологічному гіганту «SEA» [2].

Тренди, які сформувалися у глобальному фінансовому просторі, активно проявляються й в Україні. Національний банк України працює за трьома стратегічними напрямками: побудова сталої фінтех-екосистеми; розвиток кешлес-економіки; забезпечення високого рівня фінансової інклюзії – цифрової та фінансової грамотності населення. Відповідно до прийнятих НБУ Стратегій розвитку фінансового сектору та фінтех в Україні [1], вітчизняна фінансова екосистема включає такі групи учасників:

- експертиза – учасники ринку та державні інституції, які своїми сервісами та рішеннями створюють підґрунтя для професійного розвитку учасників екосистеми;
- регулювання та контроль – державні інституції, які створюють правила взаємодії учасників екосистеми та здійснюють контроль за дотриманням цих правил;
- провайдери фінансових послуг – компанії, державні інституції, які безпосередньо надають фінансові продукти та сервіси кінцевим споживачам;
- інфраструктура й технології – компанії та державні інституції, які надають продукти, сервіси та рішення для провайдерів фінансових послуг та інших учасників фінансового сектору, підсилюючи їх вартісну пропозицію для споживачів фінансових послуг.

Для побудови сталої фінансової екосистеми в Україні слід активізувати розвиток фінтех-компаній як важливої складової, що забезпечує динамічні потреби споживачів у сучасних умовах. Досить значимою також є участь бізнесу в розбудові фінтех-екосистем. Підґрунтям розвитку фінтеху є інвестиції в інновації, а особливо венчурне інвестування як один із стимулів для створення нових компаній та технологій. Зазначимо, що Україна має певні досягнення на шляху до створення сталої фінтех-екосистеми. Вагому роль у цьому відіграє НБУ, який дотримується світових регуляторних тенденцій. Разом з тим, в умовах глобальної цифрової трансформації перед вітчизняною банківською системою постають нові виклики, які вимагають подальшої роботи як з боку регулятора, так і з боку провайдерів фінансових послуг, у тому числі й банків, щодо переорієнтації своїх бізнес-моделей відповідно до потреб цифрового суспільства [3]. Викладене дозволяє сформулювати основні принципи побудови сталих фінансових екосистем: клієнтоорієнтованість; цифрова трансформація бізнес-моделей учасників фінансового ринку; розвиток стратегічного партнерства фінансових установ, а особливо банків з фінтех-компаніями; впровадження «підтримуючого регулювання», спрямованого на сталий розвиток та конкурентоздатність фінансових екосистем.

Таким чином, в сучасних умовах розвитку банківського бізнесу не ставиться питання щодо використання фінансових технологій в діяльності банку, оскільки необхідність їх впровадження є очевидною. При цьому від швидкості та своєчасності впровадження фінтеху буде залежати конкурентоспроможність банку, а отже і його можливості отримання прибутку за рахунок залучення й утримання клієнтської бази. Беручи до уваги досвід цифрової трансформації у фінансовій галузі, банк може формувати передумови для підвищення власної конкурентоспроможності як в цілому, так і в деяких галузях, що позитивно вплине на інтеграцію банківського сектора України в європейський фінансовий простір.

Література

1. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Сталий розвиток інновацій, кешлес та фінграмотність. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all>.
2. World Bank database. GDP per capita (current US\$). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>.
3. Кльоба Л. Г. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf.